İslam Dünyasının Gelecekteki Rolü ve Öncelikleri

Prof. Dr. Yasin AKTAY[99]

Önce Tunus Nahda Hareketi lideri Raşid el Gannuşi'den mülhem birkaç hususun altını çizerek giriş yapayım. İslam doğduğu günden beri özgürlükçü bir din olmuştur. Özgürlük her zaman iyiliklere, dolayısıyla İslam'a alan açar. Müslümanların özgürlükten korkmalarını gerektiren bir durum yoktur. Zira Kur'an'ın delilleri güçlüdür, açıktır. Başkalarına baskı uygulayarak bir yere varılamaz. Demokrasi haramsa diktatörlük mü helal oluyor? İslami hareketlerin en büyük düşmanı diktatörlüktür. İslam'ın delili, ispatı, çağrısı güçlüdür. Kur'an meydan okuyor; "delillerinizi getirin" diyor. Özgürlük kötü şeylere de kapı açabilir, ama sonuçta halkımız haramı helali bilir. Helali kutsar, haramdan kaçar. O yüzden neye yol açtığına bakmaksızın ilke olarak biz her zaman özgürlüğün yanında yer almalıyız.

Müslüman Arapların bir devleti yoktu. İslam onları Medine'de bir devlet yapmıştır. Medine Hicaz'da kurulan ilk devlettir. Medine Vesikası bir anayasa niteliğindeydi ve ilk defa bir anayasa temelinde başka insanlarla bir arada yaşamayı düzenlemiştir. İstanbul da İslam hilafetinin merkeziydi. Zira çoğulcuydu.

Bu dinin tarihi aynı zamanda kültürün, siyasetin, medeniyetin tarihidir. Hz. Ömer, Ebubekir'in vasiyetiyle halife olmadı. Genel uzlaşma üzerine halife oldu. Aynı şekilde Hz. Ali de öyle...

99 AK Parti Genel Başkan Yardımcısı, TBMM 25. ve 26. dönem AK Parti Siirt Milletvekili.

Bizim medeniyetimizde kralların uluhiyeti kabul edilmemiştir. Devrimler olmuştur. İslam, yönetimi herhangi bir ırka hasretmemiştir. Müslümanlar kardeştir. Ümmet birdir ve tekdir. İktidarın toplumlar arasında el değiştirmesine hak sunmuştur.

Osmanlılar yaklaşık 500 yıl toplumları yönettiler. Tarihteki bu başarılarından ötürü Türkleri büyük bir muhabbetle selamlıyoruz.

"İslam dünyası" adına bir "gelecek tahayyülü" kurmaya veya bu tahayyüller üzerine konuşmaya davet aslında bugünlerde ifa edilmesi vacip konulardan biri hâline gelmiş gibi. Geleceğin dünyasında Müslümanlar kimlerle beraber yaşayacak? Nasıl bir dünyada yaşıyor olacaklar? Müslümanların durumu genel olarak gelecekte nasıl olacak?

Kuşkusuz Müslümanların bugün bu soruları soracak hâle gelmiş olmaları bir mevzu. Belki geçmişte bu sorular sorulmadan geleceğe dair hayaller ve ütopyalar kuruluyordu. Bugün gelinen durumun geçmişte kurulan o hayallerin neresine denk düştüğü ise başka bir mevzu.

Belki ilk etapta geçmişte kurulmuş hayaller veya ütopyalar ile bugün Müslümanların geldiği durum arasında karşılaştırmalar yapmak lazım. Muhtemelen birçok kişi bu yüzleşmeye hiç gerek duymuyordur bile. Bu yüzleşmeye gerek duyup cesaret eden birçok insan ise gelinen durum ile gençliğinde İslami idealleri adına kurmuş olduğu hayaller arasında ciddi mesafeler görecektir.

Bu mesafelerin bir sapma bir vazgeçiş, bir inhiraf mı oluşturduğu yoksa hayatın yeni öğrettikleri ışığında o hayallere kaynaklık eden asıl büyük metinler yeniden yorumlanarak her şeyin yolunda olduğu hissi mi yayılıyor? Eğer böyle oluyorsa bu, yapılan yanlışların haklılaştırılmasına hizmet eden basit bir kendinden kaçmayı mı sağlıyor yoksa gerçekten daha sağlıklı bir metin-yorum dengesi mi geliştiriyor?

Bütün bu soruların ortada olduğu bir sorgulama bizi davet ediyor. Anadolu Platformu geleceğin dünyasında Müslümanların

durumunu tartışmaya açarak bu daveti de yapmış oluyordu. Biz de bu davete icabet ederek tartışmaya-düşünmeye çalıştık.

Geleceğin dünyasında Müslümanlar kimlerle birlikte nasıl bir hayat yaşayacaklar? Bu soru kuşkusuz geçmişte Müslümanların kimlerle birlikte nasıl bir haşat yaşadıklarını sormadan cevaplanabilecek bir soru değil. Geçmişte Müslümanlar herkesle birlikte yaşadılar. Genellikle Müslümanların idaresi altında Müslüman olmayanlar kendi dinlerinin gereğini de yerine getirerek, kimliklerini koruyarak özgürce yaşadılar. Müslümanların geçmişte kurdukları bütün şehirlerin böylesi bir kozmopolit niteliğinin de olduğu bilinen bir gerçek. Kozmopolitlik Gannuşi'nin de ifade ettiği Müslümanların kendilerine duydukları özgüvenin de ifadesi olarak her zaman özgürlükten yana koydukları tavır sayesinde ortaya çıkan çoğulcu, çok kültürlü bir toplumsal ortam. Bugün Müslümanlar yine başkalarıyla, ama bu kez her zaman kendilerinin kontrol edemedikleri ortamlarda birlikte yaşamaya devam ediyorlar.

Kendilerinin kontrol edemedikleri bu ortamlarda ise başka kültürlerin baskısına, dışlamasına ve zulmüne maruz kalmaları da sıklıkla yaşanan durumlar.

Diğer yandan geleceğin dünyasında Müslümanların kurmak istedikleri veya en azından kurulumunu etkilemek istedikleri dünyanın hiçbir zaman tek aktörü olmadıklarını veya olmayacaklarını akıllarından çıkarmamaları gerek. Zira gelecek perspektifi kuranların en çok yanıldıkları hususlardan birisi, sahada başka aktörlerin de var olduğunu ve kendisi ne yaparsa yapsın, bu yaptıklarını ya etkisiz hâle getirecek veya bütün planlarını revize etmek zorunda bırakacak eylemleriyle bu aktörlerin veya faktörlerin de belirleyici olabileceğini hesaba katmamak.

Aslında "gelecek perspektifi" tecrübeleri üzerine söylenecek çok şey var. Bu tecrübelerin büyük ideolojiler çağında yaşanmış zararlı-faşizan sonuçları üzerine, veya büyük dünya dinlerinin üç bin yıl öncesinden günümüze atılmış oklara dönüşen muazzam

etkileri üzerine ve tabi İslam'ın "geleceğe" açtığı bakış açıları üzerine...

Geleceğe dair tasavvuru olmayan bir din yok. Hiç yoksa kıyamet tasavvuru var her dinin. Birçok dinin kıyamet tasavvuru başka insanlara nasıl baktığını, dolayısıyla bugün başkalarıyla birlikte yaşama konusunda nasıl bir model ortaya koyma potansiyeline sahip olduğunu da gösterir.

Bugün bazı ülkelerle, medeniyetlerle veya din mensuplarıyla yaşamakta olduğumuz birçok sorunu binlerce yıl önceden günümüze atılmış oklar mesabesinde görmek mümkün. İsrail'in günümüzdeki ırkçı, saldırgan, işgalci politikaları, bütün dünyayı parasıyla, pornografisiyle, yalancı basınıyla, kitle imha silahlarıyla fesada boğan yaklaşımı binlerce yıl öncesinden kurulmuş bir silahın hedefine ulaşması gibi.

Kendilerini dünyanın efendisi gören bir kibirle, yurdundan çıkarılmış olsa bile eninde sonunda bu yurda döneceğine, bütün dünyaya hâkim olacağına ve bütün insanların eninde sonunda kendisine kul-köle olacakları bir gelecek tasavvurunun kökleri binlerce yıl geriye götürülebilir. Bugün Siyonist yorumu esas alan Yahudi milleti tam da bu oku hedefine ulaştırmak için bütün dünyayı fesada boğmakla meşgul. Bu anlayışta ve gelecek tasavvurunda Yahudilerden başka hiç kimseye mutluluk, özgürlük, onurlu yaşama hakkı yoktur, o yüzden bugün kendi kitle imha silahlarıyla öldürülen, nesilleri bozulan, akılları yiten ve yoksullaşan insanların yol açması gereken hiçbir hümanist endişeye gerek yoktur. Haddi zatında Allah'ın "öldürmeyeceksin! zina yapmayacaksın! faiz yemeyeceksin! yalan söylemeyeceksin!" gibi emirlerinin uygulanabilmesini hak edecek "insan" veya "öteki" bile değildirler onlar.

Aynı şeyi bugünlerde karşımıza kraldan daha kralcı, İsrail'den daha Siyonist saldırganlığıyla ve akla zarar söylemleriyle çıkan Evanjelik Hıristiyanlar için de söyleyebiliriz. Bugün dünya egemenliğini fiilen temsil eden ABD'yi yöneten güçler olarak in-

sanlığa ne veriyorlar ki gelecekte ne vaat etmiş olacaklar? Bütün siyasetlerine yön verdiği bilinen Kitab-ı Mukaddes'teki ifadelere göre İsrailoğullarının eninde sonunda kendilerine vaat edilmiş topraklara dönecekleri kehanetine göre yapıyorlar bütün yapacaklarını.

Bu kehaneti veri kabul ettiklerinde kendi misyonlarını bu kehanetin gerçekleşmesine yardımcı olmak olarak kurguluyorlar. Bu kehanete uygun şartları zorluyorlar. Tanrının bu işi kendi istediği zamanda ve istediği şartlarda gerçekleştirmesini beklemiyor, 'Tanrı'yı planlarını uygulamak için hızlandırmaya çalışıyorlar. Meşhur ifadeyle "Tanrı'yı kıyamete zorluyorlar".

Tabii bu kıyametten vehmettikleri fayda kendilerinin bu kıyametten önce kurulacak bin yıllık bir krallığın Hz. İsa yönetimindeki efendileri olmalarıdır. Bu krallıkta Müslümanlara veya başka dinlerden olan hiç kimseye yer olmayacağı gibi asıl sürpriz olan, Yahudilerden de eser kalmayacağıdır.

Aslında, dolayısıyla, Evanjeliklerin gelecek perspektifinde Yahudilere de yer yok. Bugün onlara hizmet etmeleri bu gelecek perspektifine göre biraz tuhaf bir durum oluşturuyor, ama bakış açısı bu. Siyonistler bu bakışın farkındalar, ama onların da geleceğe dair planlarında Evanjelikler de kendilerine hizmete tahsis edilmiş insanlar arasında sayılıyorlar. Bugün birbirlerini idare ediyor. Bu idare kuşkusuz onları yakınlaştırıyor, dost kılıyor, bütünleştiriyor, o da ayrı bir gerçek.

Bugün dünyada yaşanmakta olan yoğun savaşlarda bir türlü ortak bir duyarlılık geliştirilemiyor olmasının en önemli sebebi, dünyaya hâkim olan bu din anlayışlarının insanları bu şekildeki kodlama biçimleri ve gelecek tasavvurlarıdır.

Laikleşen Avrupa ortamında bir tür Mesiyanik anlayışı devralan Sosyalizm de Avrupalı faşizm biçimleri de aynı gelecek tasavvurlarını, ütopyalarını gerçekleştirmeye çalışmaktan geri durmadılar. Sosyalizmin geleceğinde ne herhangi bir dine, ne her-

hangi bir milli kimlik ve kültüre ne de herhangi bir toplumsal tabakaya yer var. Sosyalistler demir gibi bir işçi sınıfı diktatörlüğü kuracaklar ve kurulacak olan o sistemde tek tipli, tek çeşitli, emek yoğun bir toplum kurulacak. Orada din, etnik grup, milli grup hiç olmayacak. Tek çeşit, tek grup... Bütün bu dinlerin ve ideolojilerin hepsinin bize sundukları model gelecekte kendilerinden başka hiç kimseye hayat hakkının olmayışı...

Kendi gelecek perspektifinde kendi mensuplarından başka insanlara da bütün haklarıyla beraber bir yer ayıran tek din İslam. Kur'an'da dünyanın hiçbir zaman Müslümanlardan ibaret olamayacağına, toplumsal çeşitliliğin hep var olacağına dair her vesileyle tekrarlanan vurgular, köklü bir eğitime ve zihinsel ve kişisel hazırlığa dönüşür.

Yahudi ve Hıristiyanlar hep var olacak. Onların ve başkalarının ilelebet yok olacağı bir gelecek tasavvur ettirilmiyor Müslümanlara. Onların hukuku tanımlanıyor, onlarla beraber yaşamanın sınırları çiziliyor, tanınmış, bilinmiş ve hakları teslim edilmiş olarak...

"Fitne kalmayınca ve din Allah'ın oluncaya kadar" verilecek mücadele, başka dinleri veya o dinlere mensup olanları yok etme, onlara hâkim olma, onlara boyun eğdirme mücadelesi değil, bilakis din ve vicdan özgürlüğünün bütün dinlerin mensupları için sağlandığı, kimsenin başkalarını kendisine kul köle edemeyeceği bir durumun mücadelesidir.

Müslümanlar bunun mücadelesini elbette vermek üzere 1450 sene kadar önce yola koyulmuşlar. Bir de başka türlü bir gelecek kurmak için daha önceden veya daha sonradan yola koyulmuş olanlar var. Hepsi bütün gelecek tasavvurlarını gerçekleştirmeye çalışacak. Birileri bütün insanları kul-köle etmeye çalışacak, Müslümanlar ise insanlık onurunu korumanın, insanları özgürleştirmenin mücadelesini verecek. Bunun bir çatışmaya yol açmaması mümkün mü?

Geleceğin dünyasını bir dünya cenneti olarak kurgulamak, oraya ulaşmak için dünyayı bir cehennemin cenderesinden geçirme tecrübesi yaşatmayı şart koşan ütopyacı ideolojilerin işiydi. Neticede o ütopyaya hak kazanacak olanlar konusunda uygulanan seçicilik o cehennemin ilk aşamasını oluşturuyordu. Müslümanların böyle bir ütopya iddiaları yok. Ne yapılacaksa bugün yapılacak ve bugün yapılacak olanın sadece Müslümanlara değil, bütün insanlığa faydalı olması zaruridir.

Çünkü Müslümanlar iyi bilir ve inanır ki, Allah sadece Müslümanların değil bütün alemlerin Rabbidir.